УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОЦЕНУ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Übersetzen als kulturelle Praxis- unter Berücksichtigung ausgewählter Probleme der Migrantenliteratur

(Превођење као културолошка пракса- узимајући у обзир одабране проблеме мигрантске књижевности)

КАНДИДАТА мастера Лазара Миковића и МЕНТОРА проф. др Анете Ђуровић

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. *Датум и орган који је именовао комисију*: Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду донело је Одлуку бр. 2516/1 на основу члана 36 и 37 Статута Филолошког факултета у Београду и члана 65 Правилника о докторским студијама Универзитета у Београду, на VIII редовној електронској седници одржаној 27.јуна 2022. год., којом се образује Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације мср Лазара Миковића „Übersetzen als kulturelle Praxis- unter Berücksichtigung ausgewählter Probleme der Migrantenliteratur“ (Превођење као културолошка пракса- узимајући у обзир одабране проблеме мигрантске књижевности) (Комисија: др Адријана Марчетић, редовни професор (председник комисије). др Власта Кучиш, редовни професор, Универзитет у Марибору, Филозофски факултет, др Петра Жагар-Шоштарић, ванредни професор, Универзитет у Ријеци, Филозофски факултет). *2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:* 1. председник комисије: проф. др Адријана Марчетић, редовни професор, изабрана 03. 02. 2016. год. за ужу научну област Наука о књижевности, Филолошки факултет Универзитета у Београду 2. проф. др Власта Кучиш, редовни професор, изабрана 22.06.2021. год. за ужу научну област Преводилаштво и тумачење, Филозофски факултет Универзитета у Марибору 3. проф. др Петра Жагар-Шоштарић, ванредни професор, изабрана у звање вишег знанственог сарадника 09.07.2020. год., у ванредног професора 01.10.2021. год, Универзитет у Ријеци, Филозофски факултет, Одсек за германистику.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Лазар Миковић (рођ. 1991. у Чачку) завршио је основне студије 2014. године на Катедри за германистику Филолошког факултета Универзитета у Београду са просечном оценом 8,00. Мастер студије је завршио 2016. године на истом факултету са просечном оценом 9,40. Своју мастер тезу под насловом Inter-, Multi- und Transkulturaliät in der Übersetzungswissenschaft одбранио је под менторством проф. др Annette Ђуровић. Од 2016. године је докторанд на Филолошком факултету Универзитета у Београду, модул: књижевност. Био је стипендиста програма CEEPUS TRANS (2018. и 2019. године) као и демонстратор на предмету Савремени немачки језик П1, П2, П3, П4 школске 2018/2019. године.

Од 2017. године ради као професор и испитивач на Гете-институту у Београду. У оквиру свог рада у Гете-институту учествовао је на бројним усавршавањима у Немачкој и Аустрији. Поред тога, ради као слободан преводилац, у оквиру чега се бави превасходно консекутивним превођењем.

Учестовао је на бројним семинарима и конференцијама у земљи и иностранстрву, као што су: „Wie krieg ich das hin?“ – Aussprache unterrichten, „Deutsch als fremde Sprache“, „Interaktives Whiteboard und teilnehmeraktivierende Methoden“, „Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung“, „Wie gehe ich mit Jugendlichen um? “, „Lernmaterialien und Medien“, „Aufgaben, Interaktion und Übungen“, „Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch?“, „Lehrkompezenz und Unterrichtsgestaltung“, „Migration und Integration“ у Берлину, „Interaktion im Unterricht mit digitalen Medien“, „Landeskunde und interkulturelles Lernen“.

Живи и ради у Београду.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидат Лазар Миковић **испуњава све услове за израду докторске дисертације**.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложена проф. др Анете Ђуровић, редовни професор на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на Катедри за германистику, Група за немачки језик.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација – наведени су битнији радови из области теорије превођења, повезаних са превођењем књижевих дела и култролошким темама.

1. Анете Ђуровић (2019): *Translation. Theorien, Wege, Perspektiven*. Филолошки факултет Универзитета у Београду.
2. Анете Ђуровић (2016б): *Sprachvarietäten als translatorische Herausforderung*, свечано издање у част проф. др Јована Ђукановића. Beograd – FOCUS. Str. 44-60.
3. Анете Ђуровић (2014б) . Das Anredesystem im Deutschen und in den serbischen Untertiteln des Films „Das Leben der Anderen“. У: Анете Ђуровић/ Власта Кучиш (изд.) (2014): Translation und transkulturelle Kommunikation. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду. стр. 125 – 138.
4. . Анете Ђуровић (2016а) – Diminution als Stilmittel in der Translation – eine deutsch-serbische

Untersuchung. У: Српски језик XXI, Београд, стр. 73 – 85.

5. Анете Ђуровић (2017): Od “PERSONENKENNZAHL”-a do “PERSONENKENNZIFFER”-a, Филозофски факултет Свеучилишта у Загребу, проширени и обрађени текст уз излагање у новембру 2015. год.

6. Анете Ђуровић (2018б): Satzäquivalente im Serbischen als translatorische Herausforderung in der transkulturellen Kommunikation. У: Кучиш, Власта (изд.) Transkulturalität im mehrsprachigen Dialog. Verlag Dr. Kovač. Хамбург. Стр. 133 – 148.

Комисија сматра да проф. др Анете Ђуровић, редовни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област германска филологија, транслатологија (књижевност, култура).

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

1. Формулација назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је назив тезе *„Übersetzen als kulturelle Praxis- unter Berücksichtigung ausgewählter Probleme der Migrantenliteratur“ (Превођење као културолошка пракса- узимајући у обзир одабране проблеме мигрантске књижевности)* **прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања**.

2.Предмет (проблем) истраживања

У глобализованом свету 21. века, миграција као друштвени феномен непрестано добија на значају, границе се замагљују, а концепт монокултурне нације потискује мултикултурално друштво. Промене које овај развој подразумева, појављују се у свим областима људске активности: у економији, политици, култури и на крају у превођењу али и у књижевности. Деведестих година двадесетог века мигрантска књижевност, на немачком говорном тлу, доживела је експанзију и уврстила се у опус савремене немачке књижевности, истичући да представе о хомогеној кулутури и националној литератури, као и о хомогеној држави нису више актуелне у овом добу глобализације.

Предмет овог научног истраживања се односи на последице миграције управо у књижевно-преводилачкој сфери, појави књижевности аутора чији матерњи и радни језик нису исти. У таквој преводилачкој пракси, преводилац се сусреће са различитим формалним и садржајним проблемима. Неки од њих су условљени конкретним језицима између којих се преводи, а неки пак „незгодним“ садржајем. Тако су се из различитих побуда и перспектива гранале и различите преводилачке теорије. У случају књижевног превођења ситуација је знатно сложенија, него што је то случај са другим облицима превођења. Поред уобичајених преводилачких проблема и дилема, у овај облик превођења упливавају разни други фактори. Они се могу односити на временска, просторна и културолошка ограничења, али и на усклађивање превода са оригиналом или његовим деловима.

Стога се ово истраживање фокусира на анализу узорка еквивалентности у књижевном преводу прозних текстова мигрантских аутора, док анализа и процена тих превода представља централну тему, на основу које се, уз примену одређеног модела, може ближе дефинисати еквивалентност између оригинала и превода. Питање еквивалентности сматра се кључним термином за решавање проблема превођења код

већине теоретичара, будући да се преводилац свакодневно среће са различитим изазовима. Хаус (2005) приступа овом проблему постављајући питање: „Може ли се трвдити да превод каже исто као и његов оригинал?“ и наводи да је суштина превода покушај да значење „непреводивих и незгодних“ садржаја остане колико је могуће исто или приближно у односу на оригинални текст. Ако се крене од претпоставке да се значење састоји од три компоненте: семантичке, прагматичне и текстуралне, онда се превод може дефинисати као „замена текста на изворном језику кроз семантички, прагматични и текстуално еквивалентни текст на циљаном језику. “ (Хаус 2005:78)

Осим тога Елгохари наглашава важну улогу преводиоца у међукултурној комуникацији и означава га као „посредника у међународном споразумевању.“ (Елгохари 1989:3). Он превод књижевних текстова сматра мостом између култура чији припадници показују радозналост и склоност учењу о земљи и људима из којих потичу та дела. Дакле, мост који је саградио преводилац помаже читаоцу , који не зна изворни језик дела које је прочитао, да схвати да речи нису само носиоци значења него су више носиоци култура, јер свако књижевно дело има свој сопствени свет. Због тога, како он наводи, не могу сви стилски квалитети оригиналног текста да буду репродуковани у преводу, јер је преводилац понекад приморан да репродукује реч на изворном језику ослањајући се на сопствену интерпретацију. (Елгохари 1989:4). Узимајући у обзир све наведено, долазимо до закључка да је књижевно превођење, упркос многим културолошким разликама и ограничењима креативан процес, у коме преводилачко умеће и труд бивају примећени код читалаца.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидат Лазар Миковић приложио је прелиминарну библиографију од 78 библиографских јединица релевантних за истраживање, која доказује да је интензивно ишчитавао литературу на предложену тему.

1. Albrecht, Jörn (1973): *Linguistik und Übersetzung*. Tübingen: Niemeyer
2. Alexander, Jeffrey C. (2004). Toward a Theory of Cultural Trauma. In: Alexander, Jeffrey C. et al (Hrsg.) Cultural Trauma and Collective Identity. Berkley: University of California Press. S.1-31.
3. Ammann, Marget (1990a): “Anmerkungen zu einer Theorie der Übersetzungskritik und ihrer praktischen Anwendung”. In: *TexteonText. Translation- Theorie- Didaktik – Praxis, 3 /4,* Volume 5 /1990. Heidelberg: Groos
4. Ammann, Marget (1990b): *Grundlagen der modernen Translationstheorie. Ein Leitfaden für Studierende. Heidelberg: Universitätsdruckerei.*
5. Assmann, Aleida (2004). *Zur Mediengeschichte des kulturellen Gedächtnisses. In: Erll, Astrid und Nünning, Ansgar (Hrsg.) Medien des kollektiven Gedächtnisses: Konstruktivität - Historizität – Kulturspezifität.* Berlin: Walter de Gruyter. S.45-61.
6. Assmann, Jan (2007). *Das kulturelle Gedächtnis: Schrift, Erinnerung und politische*

Identität in frühen Hochkulturen. München: C.H. Beck.

7. Bajazetov-Vučen, A. (2003). Strana sličnost i prevođenje kao korak ka stranom: Šlajermaherova teorija prevođenja. U: Šlajermaher, Fridrih. *O različitim metodima preovđenja. Ueber die verschiedenen Methoden des Uebersetzens.* Beograd: Rad/AAOM Alternativna akademska obrazovna mreža, 7-13.
8. Becker, Sabina (2013). *Transnational, interkulturell und inter-disziplinär: Das Akkulturationsparadigma der Exilforschung. Bilanz und Ausblick. In: Bischoff, Doerte und Komfort-Heim, Susanne (Hrsg.) Literatur und Exil: neue Perspektiven.* Berlin: Walter de Gruyter. S.49-71.
9. Benjamin, Walter (1991). *Die Aufgabe des Übersetzers. In: Gesammelte Schriften, Band IV/ Frankfurt am Main:* Suhrkamp. S.9-21.
10. Bhabha, Homi (1996). *Culture's In-Between. In: Hall, Stuart und Du Gay, Paul (Hrsg.) Questions of Cultural Identity*. Los Angeles: SAGE Publications. S.53-61.
11. Bhabha, Homi (2000). *Die Verortung der Kultur.* Tübingen: Stauffenberg Verlag.
12. Bischoff, Doerte und Komfort-Heim, Susanne (2013). *Literatur und Exil: neue Perspektiven.* Berlin: Walter de Gruyter.
13. Biti, Vladimir (2016). *Remembering Nowhere. The Homeland-On-The-Move in the Exile Writing of Saša Stanišić and Ismet Prcić. In: Beronja, Vlad und Vervaet, Stijn (Hrsg.) Post-Yugoslav Constellations: Archive, Memory, Trauma in Contemporary Bosnian, Croatian, and Serbian Literature and Culture.* Berlin: Walter de Gruyter. S.45-64.
14. Bolten, Jürgen (2001): *Interkulturelle Kompetenz.* Erfurt: Landeszentrale für politische Bildung Thüringen.
15. Bödeker, Birgit/Freese, Katrin (1987): „Die Übersertung von Realienbezeichnungen bei literarischen Texten: Eine Prototypologie". In: *TexteonText* Vol. 2 2/3, 137-165.
16. *Brajović, T. (1992). Poetika žanra. Književna istorija. Časopis za nauku o književnosti br. 86, 63-82.*
17. Brunner, José (2014). *Die Politik des Traumas: Gewalterfahrungen und psychisches Leid in den USA, in Deutschland und im Israel/Palästina-Konflikt.* Berlin: Suhrkamp Verlag.
18. Bronfen, Elisabeth (2013). *Die Kunst des Exils. In: Bischoff, Doerte und Komfort-Heim, Susanne (Hrsg.) Literatur und Exil: neue Perspektiven.* Berlin: Walter de Gruyter. S.381-395.
19. Buden B. (2005). *Der Schacht von Babel. Ist Kultur übersetzbar?* Kulturverlag Kadmos
20. Bugarski, R. (2007). *Lingvistika u primeni*. Beograd: Čigoja štampa.
21. Đurić, M. N. (1963). O prevođenju uopšte i svom prevođenju posebice. *Zbornik radova o teoriji prevođenja*. Savez književnih prevodilaca Jugoslavije, 75-83.
22. Đurović, A. (2009). *Translation und Translationswissenschaft. Ein Hochschullehrbuch.* Belgrad: Philologische Fakultät der Universität Belgrad.
23. Eko, U. (2011). *Kazati gotovo istu stvar. Iskustvo prevođenja*. Beograd: Paideia.

24. Erll, Astrid (2004). *Medium des kollektiven Gedächtnisses – ein (erinnerungs-) kulturwissenschaftlicher Kompaktbegriff. In: Erll, Astrid und Nünning, Ansgar (Hrsg.) Medien des kollektiven Gedächtnisses: Konstruktivität - Historizität – Kulturspezifität.* Berlin: Walter de Gruyter. S.3-25.
25. Ette, Ottmar (2005). *ZwischenWeltenSchreiben. Literaturen ohne festen Wohnsitz (ÜberLebenswissen II).* Berlin: Kulturverlag Kadmos.
26. Galli, Matteo (2008). *Wirklichkeit abbilden heißt vor ihr kapitulieren: Saša Stanišić. In: Bürger-Koftis, Michaela (Hrsg.) Eine Sprache - viele Horizonte ... : die Osterweiterung der deutschsprachigen Literatur; Porträts einer neuen europäischen Generation.* Wien: Praesens. S.53-65.
27. Haase, Clemens-Peter (2008). *Transkulturalität, Hybridität, Postnationalität. Anmerkungen zu einem Diskurs über die Literatur von Migranten in Deutschland. In: Pörksen, Uwe und Busch, Bernd (Hrsg.) Eingezogen in die Sprache, angekommen in der Literatur: Positionen des Schreibens in unserem Einwanderungsland.* Göttingen: Wallstein. S.34-40.
28. Haines, Brigid (2011). *Saša Stanišić, Wie der Soldat das Grammofon repariert: Reinscribing Bosnia, or: Sad Things, Positively. In: Marven, Lyn (Hrsg.) Emerging German-language novelists of the twenty-first century.* Rochester: Camden House. S.105-119.
29. Hlebec, B. (2009). *Opšta načela prevođenja.* Beograd: Beogradska knjiga.
30. Isaac Rose, Peter (2005). *The Dispossessed. An Anatomy of Exile.* Amherst: University of Massachusetts Press.
31. Iser, W. (1994). *Der Akt des Lesens. Theorie ästhetischer Wirkung.* UTB GmbH.
32. Ivir, V. (1985). *Teorija i tehnika prevođenja: Udžbenik za III i IV razred srednjeg obrazovanja prevodilačke struke*. Sremski Karlovci: Centar „Karlovačka gimnazija"/Novi Sad: Zavod za izdavanje udžbenika u Novom Sadu.
33. Jauss, H. R. (1978). *Estetika recepcije. Izbor studija.* Beograd: Nolit.
34. Jerzak, Katarzyna (2009). *Life in Translation: Exile in the Autobiographical Works of Kazimierz Brandys and Andrzej Bobkowski. In: Neubauer, John und Török, Borbála Zsuzsanna (Hrsg.) The exile and return of writers from East-Central Europe: a compendium.* Berlin: Walter de Gruyter. S.400-416.
35. Jovanović, A. A. (2015). *Osnovi teorije prevođenja. Sa kritičkim poređenjem prevodâ.* Beograd: Factum izdavaštvo; Zagreb: Plejada d.o.o.
36. Kalaga, Wojciech H. (2001). *Exile: displacements and misplacements.* Frankfurt am Main: Lang.
37. Kautz, Ulrich: Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolemtschens. 2. Aufl. – München: Inducium, 2002
38. Kliems, Alfrun (2013). *Transterritorial – Translingual – Translokal. In: Bischoff, Doerte und Komfort-Heim, Susanne (Hrsg.) Literatur und Exil: neue Perspektiven.* Berlin: Walter de Gruyter. S.169-183.
39. Koller, Werner: *Einführung in die Übersetzungswissenschaft, 8. Auflage* -Tübingen, Narr France Attempto Verlag 2011

40. Koopmann, Helmut (2001). *Exil als geistige Lebensform. In: Koopmann, Helmut und Post, Klaus-Dieter (Hrsg.) Exil: Transhistorische und transnationale Perspektiven.* Paderborn: Mentis. S.1-21.
41. Krause, Robert (2013). *Übersetzungsexperimente zwischen den Sprachen und Kulturen. Zur Relevanz von Vilém Flussers Werk für die kulturwissenschaftliche Exilforschung. In: Bischoff Doerte und Komfort-Hein, Susanne (Hrsg.) Literatur und Exil. Neue Perspektiven.* Berlin: Walter de Gruyter. S.97-115.
42. Krohn, Claus-Dieter (2009). *Differenz oder Distanz? Hybriditätsdiskurse deutscher refugee scholars im New York der 1930er Jahre. In: Krohn, Claus-Dieter (Hrsg.) Exil, Entwurzelung, Hybridität. München: Edition Text + Kritik. S.20-40.*
43. Kußmaul, Paul: Verstehen und Übersetzen, 2. Auflage- Tübingen, Narr France Attempto Verlag 2010
44. Levi, J. (1982). *Umjetnost prevođenja*. Sarajevo: „Svjetlost“, OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
45. *Metyková, Monika (2001). In: Kalaga, Wojciech H. (2001). Exile: displacements and misplacements. Frankfurt am Main: Lang.*
46. Mešonik, A. (2004). *Od lingvistike prevođenja do poetike prevođenja. Dvojezično izdanje.* Beograd: Rad/AAOM Alternativna akademska obrazovna mreža
47. Narloch, Sandra und Dickow, Sonja (2014). *Das Exil in der Gegenwartsliteratur. In: Aus Politik und Zeitgeschichte,* No. 42/2014. S.15-22.
48. Neubauer, John (2009). *Exile: Home of the Twentieth Century. In: John Neubauer und Török, Borbála Zsuzsanna (Hrsg.) The Exile and Return of Writers from East-Central Europe: A Compendium.* Berlin: Walter de Gruyter. S.4-107.
49. Neumann, Birgit (2005). *Erinnerung – Identität – Narration: Gattungstypologie und Funktionen kanadischer "Fictions of Memory".* Berlin: Walter de Gruyter.
50. Popović, Branka (2003). *The problem of identity and language in refugees from the (former) Yugoslavia. In: Stroińska, Magda und Cecchetto, Vittorina (Hrsg.) Exile, language and identity.* Frankfurt am Main: Lang. S.139-151.
51. Polouektova, Ksenija (2009). *“Is There a Place Like Home?” Jewish Narratives of Exile and Homecoming in Late Twentieth-Century East-Central Europe. In: John Neubauer und Török, Borbála Zsuzsanna (Hrsg.) The Exile and Return of Writers from East-Central Europe: A Compendium.* Berlin: Walter de Gruyter. S.432-473.
52. Rauer, Valentin (2009). *Identität, Integration und Hybridität. Migrationspolitische Diskurse türkischer Dachverbände in Deutschland. In: Krohn, Claus-Dieter (Hrsg.) Exil, Entwurzelung, Hybridität.* München: Edition Text + Kritik. S.206-221.
53. Reiß, K. (1981). Textbestimmung und Übersetzungsmethode. *Übersetzungswissenschaft* (Wolfram Wilss, ed). Vol. 535. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 76-91.
54. Reuben, Catherine (2003). *Exile, identity and memory: The boundaries of perception. In: Stroińska, Magda und Cecchetto, Vittorina (Hrsg.) Exile, language and identity.* Frankfurt am Main: Lang. S.197-213.

55. Ries, W. *Hans Georg Gadamers „Wahrheit und Methode“,* Darmstadt 2009.
56. Rushdie, Salman (1992). *Imaginary Homelands. In: Rushdie, Salman (Hrsg.) Imaginary Homelands: essays and criticism 1981 – 1991.* New York: Granta. S.9-21.
57. Said, Edward (1994a). *Kultur und Imperialismus. Einbildungskraft und Politik im Zeitalter der Macht.* Frankfurt am Main: Fischer.
58. Said, Edward (2000). *Reflections on Exile.* London: Granta.
59. Salama-Carr, M. (2009). Interpretive Approach. In: *Routldege Encyclopedia of Translation Studies*, 2nd edition (M. Baker and G. Saldanha, eds). London/New York: Routledge, 145-147.
60. Saldanha, G., O'Brien, S. (2014). *Research Methodologies in Translation Studies*. Routlege.
61. Scheifinger, Laura (2010). *Kriegstexte/Kindertexte. Die Romane von Saša Stanišić, Nenad Veličković und Bora Ćosić. In: Messner, Elena und Rahofer, Antonia (Hrsg.) Zwischen dort und hier. Acht Annäherungen an die zeitgenössische bosnische Literatur.* Innsbruck: Studia Universitätsverlag. S.63-73.
62. Seyhan, Azade (2001). *Writing Outside the Nation.* Princeton: Princeton University Press.
63. Shi, Y. (2013). Review of Wolfgang Iser and His Reception Theory. *Theory and Practice in Language Studies, Vol. 3, No. 6*, 982-986.
64. Shuttleworth, M. (2009). Polysystem. *Routldege Encyclopedia of Translation Studies*, 2nd edition (M. Baker and G. Saldanha, eds). London/New York: Routledge, 197-200.
65. *Sorell, Walter (1997). Heimat Exil Heimat: von Ovid bis Sigmund Freud; [Vortrag im Wiener Rathaus am 7. Juni 1995].* Wien: Picus-Verlag.
66. *Stanišić, Saša (2008b). Wie ihr uns seht. Über drei Mythen vom Schreiben der Migranten. In: Pörksen, Uwe und Busch, Bernd (Hrsg.) Eingezogen in die Sprache, angekommen in der Literatur : Positionen des Schreibens in unserem Einwanderungsland.* Göttingen: Wallstein. S.104-110.
67. *Stern, Guy (1998). Literarische Kultur im Exil.* Dresden: Dresden University Press.
68. Stolze, R. (2018). *Übersetzungstheorien: eine Einführung.* 7. Auflage. Gunter Narr Verlag.
69. *Strelka, Joseph P. (1983). Exilliteratur.* Bern: Lang.
70. Sturm-Trigonakis, Elke (2013). *Comparative Cultural Studies and the New Weltliteratur.* West Lafayette: Purdue University Press.
71. Suleiman, Susan Rubin (2009). *Writing and Internal Exile in Eastern Europe: The Example of Imre Kertész. In: John Neubauer und Török, Borbála Zsuzsanna (Hrsg.) The Exile and Return of Writers from East-Central Europe: A Compendium.* Berlin: Walter de Gruyter. S.368-397.
72. Šlajermaher, F. (2003). *O različitim metodima prevođenja. Ueber die verschiedenen Methoden des Uebersetzens.* Beograd: Rad/AAOM Alternativna akademska obrazovna mreža
73. Török, Borbála Zsuzsanna (2009) *Instead of Conclusion. East Central Literary Exile and its Representation In: John Neubauer und Török, Borbála Zsuzsanna (Hrsg.) The Exile and Return of Writers from East-Central Europe: A Compendium.* Berlin: Walter de Gruyter. S.579-597.

74. Tucaković, D. (1982). Teorija žanra ili Nedoumice podignute na nivo estetike. *Polja. Mesečnik za umetnost i kulturu, god. 28, br. 279*, 217-218.
75. Vermeer, H. J. (1986). Übersetzen als kultureller Transfer. *Übersetzungswissenschaft – Eine Neuorientierung. Zur Integrierung von Theorie und Praxis* (Mary Snell-Hornby, ed). Tübingen: A. Francke Verlag 1986, 30-53.
76. Zirfas, Jörg (2010). *Identität in der Moderne. Eine Einleitung. In: Jörissen, Benjamin und Zirfas, Jörg (Hrsg.) Schlüsselwerke der Identitätsforschung.* Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften. S.9-19
77. Welsch, Wolfgang: *Transkulturalität. Zwischen Globalisierung und Praktikularisierung. In: Cesana, Andreas und Eggers Dietrich: Thematischer Teil II: Zur Theoriebildung und Philosophie des Interkulturellen. Hg v. Wierlacher, Alois In: Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache*, Bd 26. München, iudicium- Verlag 2000
78. Welsch, Wolfgang: Vernunft. *Die zeitgenösische Vernunftkritik und das Konzept der transversalen Vernunft.* Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main 1995

4. *Циљеви истраживања*

Циљ истраживања је да се установи у којој мери су одређене преводилачке вештине корисне у погледу читаочевог бољег разумевања културолошких разлика на страном језику, па да се стога утврди које су преводилачке технике и стратегије препоручљиве приликом превођења различитих врста и жанрова литерарних садржаја. Културолошка компонента представља битан елемент у вишеслојном процесу превођења, ону неопходну глазуру која превод не чини само чињенично, већ и комуникативно верним у што већој мери, јер како наводи Б.Хлебец (2009:90), превод не може бити апсолутно веран по свим параметрима. У том смислу циљ овог истраживања је да прикаже шта све преводилац мора да сагледа, како би се одређена компонента интегрисала у превод, да препозна место где је та различитост посебно наглашена, а да је у складу са сопственим ванјезичким (културолошким, енциклопедијским) знањем пронађе најбоље решење. Да би се таква улога превода у спознавању друге културе осликала, истраживање ће почивати на примерима, који подразумевају елементе културе у преводу, као што су елементи који се односе на општу културу и који се у преводу по правилу, не морају додатно појашњавати, а потом и примери који се односе на појединачне специфичне компоненте уз које често треба унети додатно објашњење. У том смислу, ослонићемо се на теорије превођења, међу којима најпре на функционалистичке теорије, али и на херменеутички приступ превођењу.

Истраживање почива на следећим хипотезама

- да ли технике и стратегије којима ће преводилац прибећи зависе од врсте литерарног садржаја који се преводи.
- у којој мери је превођење креативан процес и колико је повезан са културолошким елементима
- става да приликом превођења није препоручљиво, а често и немогуће, прибећи тзв. „прикривеном“ преводу (covert translation), које је уврежено у тумачењима теорија превођења које почивају на дуалним поделама (уп. Fawcett 1996: 75-78).

5. *Очекивани резултати*

Очекујемо да ће резултати овог истраживања показати да одређене преводилачке грешке и пропусти могу да отежају преношење оригиналне поруке као и адекватно разумевање самог дела. Између осталог, очекујемо

да нам ово истраживање покаже да не постоји једна, униформна преводилачка стратегија за превођење свих књижевних жанрова, већ да је за одлучивање о томе потребно узети у обзир врсту књижевног дела које се преводи као и различите културолошке елементе који су уско повезани са настанком књижевног дела.

6. *План рада и методе истраживања*

Први део рада чиниће Увод, у коме ћемо изнети предмет дисертације и разлоге због којих смо одабрали дату тему. У Уводу ћемо навести затим циљеве рада, хипотезе и релевантност истраживања које спроводимо.

Наредно поглавље представљаће Теоријски оквир, у коме ћемо се осврнути на најважније аспекте из области литерарног превођења, као и на развојне фазе науке о превђењу и проблематику еквивалентности. Затим ћемо дефинисати појмове као што су миграција, мигранти, хибридна књижевност, мигрантска книжевност, култура, транскултуралност, идентитет, алтеритет и хибридност, које су неопходне за бављење хипотезама које смо поставили. Бављење овим теоријским концептом „интер- мулти- и транскултуралност“ као и његовом анализом у тзв. превођењу „хибридне књижевности“ има за циљ да разјасни поменуте појмове у односу на њихово превођење и препозна у њима транскултуралне елементе.

У трећем поглављу, под називом Методологија и анализа истраживања, образложићемо методолошки поступак, као и одабрани корпус садржаја који ћемо користити за анализу ових елемената. Први слој овог истраживања почиваће на анализи и вредновању културолошких елемената у домену литерарног превођења и уједно представља главни део рада и ослањаће се на модел, помоћу кога је могуће детаљно анализирати и поредити интер-, мулти- и транскултуралне елементе, као што су приповедачка инстанца и фокализација као и текстинтерни ниво начина приповедања, у делима различитих аутора са мигрантском позадином, како бисмо установили проблематичне тачке у самом преводу истих садржаја. У самом структурисању и истраживању ослонићемо се пре свега на Хаусе, која детаљно објашњава те методе у оквиру својих истраживања. Ово поглавље обухвата такође и преглед специфичности корпуса који смо одабрали и које смо сматрали важним за истраживање, закључке до којих смо дошли, као и њихпву битност у домену превођења модерне мигрантске књижевности. Кључни део истраживања биће проверен помоћу анализе узорка преведеног и оригиналног текста одређених мигрантских аутора, у коме ће се акценат ставити на однос између текстекстерног нивоа реалне комуникације и текстинтерног нивоа приподеваног/ и однос између текстинтерног нивоа начина приповедања и текстинтерног нивоа приповеданог. У анализи превода ових текстова користиће се приступ какав заговарају „посткласичне“ теорије, захваљујући којима се фокус ставља на контекст настанка текста и идеолошке примесе у самом тексту.

У последњем поглављу, Закључак, рекапитулираћемо претходно поглавље и изнети закључне коментаре у вези са полазним хипотезама и резултатима истраживања до којих смо дошли. Поред тога, навешћемо и утицаје које наше истраживање може имати за будућа истраживања у оквиру транскултуралног књижевног превођења, али и рецепције таквог превода уопште.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидат **Лазар Миковић** подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области **Германска филологија, транслатологија, књижевност, култура**.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. **др Анете Ђуровић** подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета

у Београду да донесе **позитивне оцене** о подобности кандидата Лазара Миковића и научне заснованости предложене теме докторске дисертације: *Übersetzen als kulturelle Praxis- unter Berücksichtigung ausgewählter Probleme der Migrationsliteratur (Превођење као културолошка пракса- узимајући у обзир одабране проблеме мигрантске књижевности)*, а да за ментора именује проф. др Анете Ђуровић, редовног професора Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.проф. др Адријана Марчетић, редовни професор

2.проф. др Власта Кучиш, редовни професор

Vlasta Kučiš

Digitalno podpisal Vlasta Kučiš
Datum: 2023.05.06 19:35:57 +02'00'

3.проф. др Петра Жагар-Шоштарић, ванредни професор

Petra Žagar-Šoštarić

Digitally signed by Petra Žagar-Šoštarić
Date: 2023.05.08 14:37:50 +02'00'